

Určeno: ZŠ, gymnázium - dějepis

Téma: Dějiny antického Řecka

Cíl:

Uvědomit si hodnoty, které spojují naši společnost s athénskou demokracií. Diskuse o hodnotách naší společnosti a přednostech demokratického zřízení.

Metody: Práce s textem

Čas: 20 minut

Máme ústavu, která se nezhlíží v zákonech sousedů, ba spíše je vzorem pro jiné, než aby je napodobovala. Říká se mu demokracie, vláda lidu, protože se opírá o většinu, ne jen o několik málo jedinců. Před zákonem jsme si všichni rovni, pokud jde o osobní zájmy. Pokud však jde o společenský význam, má při vybírání pro veřejné úřady každý přednost podle toho, v čem vyniká, podle schopností, ne podle své příslušnosti k určité skupině. Ba ani chudoba a skromný původ nikomu nebrání dojít hodnosti, je-li schopen vykonat něco pro obec.

Ve vztahu ke společnosti žijeme svobodně a stejná svoboda panuje v každodenním vzájemném styku, kde neplatí žádné podezírání, kde se nehněváme na souseda, jestliže něco dělá podle své chuti, a nevyvoláváme mrzutosti, které sice nemusí být škodlivé, vyhlížejí však nepříjemně.

V soukromém životě se chováme jeden k druhému bez vzájemného obtěžování a v životě veřejném nepřekračujeme zákony, především ze studu, posloucháme své spoluobčany, kteří právě zastávají úřady, a zákony, především ty, které byly dány na ochranu lidí, jimž bylo ukřivděno, a ty, které jsou sice nepsané, ale jejich porušení přináší podle obecného soudu hanbu. Poskytujeme duchu možnost nejrozmanitějšího oddychu pro denním úsilí. Pořádáme rok co rok závody a slavnosti, zařizujeme se vkusně i v soukromí, takže radost z toho všeho den co den zahání smutnou náladu...

Dík velikosti naší obce proudí k nám z celého světa všechno. Okoušíme tedy a užíváme plodů ciziny stejně pohodlně jako těch, které se rodí u nás... Naše obec je otevřena všem...

I způsobem přípravy na válku se lišíme od svých nepřátel. Do svého města dovolujeme vstoupit komukoliv a nestává se, že bychom někdy vyháněním cizinců někomu bránili v poučení nebo v podívání na něco, z čeho by nepřítel mohl mít prospěch, protože by to nebylo utajeno, neboť víc než na vojenské přípravy a úskoky spoléháme na odhodlanost k činům vyrůstajícím v našem srdci. Ve výchově se některé národy snaží dosáhnout mužnosti namáhavým cvičením hned od dětství, kdežto my trávíme život ve volnosti, a přesto nejsme o nic horší, když dojde k zápasu s rovnocenným soupeřem.

Milujeme umění, ale s pravou mírou. Milujeme vědění, ale bez újmy na mužnosti. Bohatství je pro nás spíš příležitostí k šlechetným skutkům než k chlubným slovům a co se chudoby týká, není k něcti se k ní znát, ale spíš je k něcti nevymanit se z ní prací. Pečujeme jak o svůj dům, tak o svoji obec, a třebaže se každý věnuje jinému zaměstnání, docela dobře se vyzná ve veřejných věcech. Jsme snad jediní, kteří pokládáme toho, kdo se (veřejných věcí) straní, nejen za nečinného, ale za neužitečného. A jsme jediní, kteří o veřejných věcech společně správným způsobem rozhodujeme, nebo aspoň jednáme. Nemyslíme si totiž, že slovo činu škodí, ale naopak, že je škodlivé nedat se slovem poučit předtím, než se přikročí k činu.... I pokud jde o ušlechtilost duše, chováme se opačně než většina lidí. Získáváme si totiž přátele ne tím, že bychom od nich přijímali služby, ale tím, že jim je prokazujeme. Kdo prokázal laskavost, je jistější přítel - bude se snažit udržet si stálou náklonnost k obdarovanému vděčnost, na niž má právo. Dlužník je méně horlivý, protože ví, že se mu bude vše, čím oplatí šlechetnost, počítat ne za laskavost, ale za splátku na dluh. My jediní prokazujeme komukoliv služby beze strachu, ne z prospěchářské vypočítavosti, ale v důvěře ve svobodu.

Celá naše obec je školou Hellady. Každý náš občan je po mém soudu stejně způsobilý k rozmanitým oborům činnosti a schopný provádět je obratně a s půvabem. A že to není jen chlubné slovo pro tuto chvíli, nýbrž pravda a skutečnost, to dokazuje sama velikost naší obce, které jsme dosáhli právě pro tyto vlastnosti. Po svých obřích stopách a nikoli bez svědectví budeme sklízet obdiv u přítomných i budoucích...! (viz 1)

Otázky k přemýšlení:

Přečtete si celý text a pokuste se do pravého sloupce napsat hodnoty a přednosti zřízení, které vyznávají Athéňané.

Zaškrtněte tři, které jsou pro vás nejdůležitější.

Které z nich platí i dnes?

Periklés uvádí několik znaků demokratického zřízení. Které to jsou? Jak se projevuje svobodný život města?

Jaký je názor athénských občanů na politiku?